te per omnes civitates suæ provinciæ legem promulgari sine ulla impensa Præsidis vel Defensorum, vel portitoris. Et si quis ex ea re quid perceperit, in duplum tenetur, & magistratus dignitatem amittit, officialis officium.

TIT. LXII.

DE [1] LUCRIS ADVOCATORUM, ET CONCUSSIONIBUS OFFICIORUM, SEU APPARITORUM.

1. Imp. CONSTANTINUS [2] A. ad Ælianum Proconsulem Africæ.

SI [3] quis [4] a Ducenariis [5], vel Centenariis, vel fisci Advocatis læsum se esse cognoscit, adire judicia, & probare injuriam non moretur: ut in eum, qui convictus fuerit, competenti severitate vindicetur. Dat. [6] Kal. Novembr. *Treveris*, CONSTANTINO A. 4. & LICINIO 4. CONSS. 315.

2. Idem [7] A. Eubulidæ Vic. Africæ.

PRæter [8] solennes & Canonicas pensitationes, multa a provincialibus indignissime postulantur ab officialibus & scholasticis [9], non modo in Civitatibus singulis, sed [etiam] mansionibus [10], dum ipsis & animalibus eorundem alimoniæ sine pretio ministrentur. Provinciales itaque cuncti Judices tueantur, nec injurias inultas transire permittant. Dat. 3. Kalend. Jul. LEONTIO & SALUSTIO CONSS. 344.

3. Impp. ARCAD. & HONOR. AA. Pompeiano Proc. Africæ.

QUotiens [11] compulsor arguitur in deprædatione convictus, etiam [12] non consulta Clementia nostra pœnam subeat legibus competentem. Datum prid. Kal. Jan. *Mediol.* STILICHONE & AURELIANO CONSS. 400.

4. Impp. HONOR. & THEOD. AA. Adriano PP.

CUrialibus & Naviculariis, omnibusque [13] corporibus ita subveniri [14] volumus, ut nihil Apparitoribus universorum Judicum liceat, quod ad prædam Provincialium pertinet.

TIT. LXIII.

DE PRIMIPILO [15].

1. Impp. [16] VALERIAN. & GALLIEN. AA. Domitio.

COmmoda Primipilatus [17] post administrationem incipiunt deberi: & si is, qui ea percipere debuit, prius rebus humanis eximatur, heredibus petitio salva sit.

2. Impp. DIOCLET. & MAXIM. AA. Alexandro.

OBtentu nominis Primipili, civiles actiones ad alios Judices transferendæ non sunt.

3. Idem AA. Domnæ.

UTilitas [18] publica præferenda est privatorum contractibus: & ideo si [19] constiterit fisco satisfactum esse ob causam Primipili, poteris obligatam tibi possessionem dotis titulo petere, ut satis doti fieri possit.

1 8. *C. Theod.* 10. 2 *Al.* Constantius. 3 *l.* 1. *C. Theod. eod.*
4 Conjunge *l.* 3. *supr. de exact. l.* 10. *tit.* 19. *& l.* 3. *supr. de advocat. fisci.* 5 Ducenarii & Centenarii qui essent, dixi ad *l.* 5. *supr. de princip. agent. in reb.* 6 *Al.* Dat. 6. Id. Nov. Treveris. Acc. 15. Kal. Mart. Carthagine, Constantino A. 4. & Licinio Conss.
7 *Al.* Constantius. 8 *l.* 2. *C. Theod. eod.* 9 Id est, advocatis, *ut hic interpretatur* Cujac. *& multis auctoritatib. confirmat*, Græci συνηγόρους. Quo nomine primum nuncupati Rhetores (ut Cornelius Tacitus scribit, *libr. de Oratorib.*) & declamatores fictarum litium: deinde a fictis litibus transiit ad veras. Plin. 2. *epist.* 10 Mansiones, *hic & l.* 8. *supr. de annon. & tribut. l.* 10. *tit.* 16. *l.* 2. *supr. de condition in publicis horreis. l.* 10. *tit.* 26. *l.* 9. *supr. de susceptorib. l.* 10. *tit.* 70. *l.* 9. *C. Theod. de annonis, l. Claudiopolis.* 119. *C. Theod. de decur.* καὶ ταῦτα mansus & diversoria militum, vel sacri comitatus ab oppidis separata, quæ annonis & pabulis instruebantur ex collatione vicinorum, non eorum, qui procul disjuncti. Galli, *Etappes.* 11 *l.* 3. *C. Theod. eod.* 12 Etsi. 13 Omnibus quoque.
14 Subvenire.

15 *Primipilus* est decurio primæ cohortis, regit autem quatuor centurias. *Veget.* Sed Theodorus Hermopolit. *lib.* 9. *tit.* 9. Primipilum definit annonam, quæ datur Primipili centurionibus, ut inter milites distribuatur, vide *hic* Alciat. dixi ad *l.* 3. 7. *eod. ad l.* 7. *supr. de cohortalib. h. l. tit.* 58. 16 *Al.* Imp. Gordianus A. 17 Primipili.
18 Publica utilitas præferenda privatorum contractibus. *l.* 4. *supr. qui potiores. Novell.* 97. *cap.* 4.
19 Doti res mariti quidem tacite obligatæ sunt, primipilum tamen ei præfertur. Est vero πεζιμίκλον ἢ στρατιωτικὴ ἀνῶνα, militaris annona. Quare si quis primipilum debeat & dotem, primipilum præfertur. *Synops. Basil.* 9. *tit.* 5. *ex lib.* 15. *tit.* 2. *cap.* 28. *ubi Scholiastes, & ex tit.* 17. *cap.* 64. Goth. Sunt & multa alia singularia, ut si debitor ex causa primipili, vel fidejussor sit nominator ejus solvendo non sit, dos uxoris fisco vindicetur. *l. satis. supr. in quibus caus. pig. tac. contr.* Et res etiam specialiter obligata dotis nomine & donata, licet primipili

Solum ex causa Primipili filius non existens heres patris potest conveniri pro patre, in aliis vero secus. Bart.

4. Idem AA. Dionysio.

CUm [20] ex sola Primipili causa liberos, etiamsi patribus heredes non existant, teneri D. Aurelianus [21] sanxerit: si neque successistis patri vestro, nec quicquam ex bonis ejus tenetis: consequens est, a paternis creditoribus vos non conveniri.

TIT. LXIV.

PUBLICÆ [22] LÆTITIÆ VEL CONSULUM NUNCIATORES, VEL INSINUATORES, CONSTITUTIONUM, ET ALIARUM SACRARUM VEL JUDICIALIUM LITERARUM EX DESCRIPTIONE, VEL AB INVITIS NE QUID ACCIPIANT IMMODICUM.

1. Imppp. GRATIAN. & VALENT. THEOD. AAA. Floro Præf. præt.

QUicquid [23] nostrorum [24] unquam nunciari cœperit prosperorum, ut [25] bella si desinunt, si oriuntur, victoriæ fastus [26], si honor datus fuerit Regalium [27], vel Consulum vel Trabearum, compositæve pacis erit offerenda tranquilitas, si [28] sacros vultus inhiantibus forte populis inferimus: hoc sine [29] immodico pretio nuntiari excipique sancimus: actum [30] esse jubemus castissimum, indigentibus, non numerariis [31] esse præbendum judices statuimus esse solicitos, ne turpi colludio quæratur ex miseris pretium gaudiorum. Quod si id sacrilega fuerit dissimulatione violatum, & [32] accipientem pudoris fortunarumque manebit excidium, & cogentem par pœna multabit, & officium [33] triginta librarum auri vexatione quatietur. Dat. 4. Non. Februar. C. P. MEROBALDO 2. & SATURNINO CONSS. 385.

[34] 2.

CONstitutio [35] vult a singulis Provinciis Insinuatoribus sacrarum literarum, vel generalium Constitutionum, vel publicorum commonitoriorum [36], vel statuarum sex duntaxat solidos dari, & ab eo, qui amplius acceperit, quadruplum reddi, hoc inhibente Præside, & Episcopo & Primoribus [37] Civitatis, omnique tam civili quam fiscali adminiculo, nisi velit Episcopus in Principis indignationem incurrere, Præses bonis & dignitate & civitate multari. Curet autem officium nec descriptionem [38] fieri ex iis causis ultra VI. aureos, nec ab invitis, & ab accipiente quadruplum inferri. At cum cives seipsos volunt describere operis publici, vel frumenti coëmendi causa, & hoc sibi concedi a principe petunt, nihil oportet lædi ex hac causa, ne sacerdotes indignationem eandem incurrant Præsides dignitatem amittant & publicentur: officium in corpus torqueatur, nisi Principi detulerint, quicquid contra hanc constitutionem fuerit admissum. Possunt enim descripti resistere describentibus: vel si nequeant resistere, licet eis invocare Præsidem, & deferre principi. Sed non oportet patres [39] Civitatum vel Sitonas [40], vel Susceptores ex reditibus, quos habent in manu, quidquam præbere, sed eorum quantitatem destinatæ necessitati servare debent. Quod si Præses violarit, de suo eos reditus implebit. Fiscales enim & civiles res imminutas servari necesse est.

morte confirmata sit donatio *l. non verum. supr. de donat. int. vir. & uxor.* Ut fisco teneantur filii primipili, etiamsi heredes non extiterint. *l. si tutores. supr. de compens.* Ut urgente fisco adversus debitores suos debitor ex causa primipili agat etiam ante diem. *l.* 1. *supr. de condict. ex lege.* Mod. 20 Primipili causa quod pater debet, liberos ejus heredes obligat, etiam si patris heredes non sint, quod jus speciale est. Nam ex sola primipili causa tenetur, qui hereditatem paternam non adierunt liberi, at non ab aliis patris creditoribus, quod jus Græci autores ἀνόμοιον insolens & novum appellant. *Syn. Basil.* 9. *tit.* 5. *ex lib.* 56. *tit.* 17. *cap.* 64. Harmenop. 3. *tit.* 5. §. 84. adde *l.* 3. §. *de revocandis his quæ per fraudem alienata sunt.*
21 Al. *Trajanus.*
22 De consuetudinibus, quæ a provincialibus dantur perferentibus missas a principe sacras sive judiciales literas. Idem de consuetudinibus, quæ dantur perferentibus constitutiones eorum, qui magistratum civilem vel militarem gesturi sunt. *Synops. Basil.* 7. *tit.* 6. περὶ συνηθειῶν *ex lib.* 56. *tit.* 17. *cap.* 67. 23 Huc pertinet *l. un. libr.* 8. *tit.* 4. *C. Theod.*
24 Qui publicas adferunt hilaritates sive gaudia (δημοσίας ἱλαρίας καὶ χαρμόσυνα ἐπιφερόμενοι) nihil omnino a provincialibus accipiant: sive hostium abitum, sive victoriam, sive consulatus renunciationem, sive pacem cum hostibus compositam, ἢ τι καθεῖτε (alias λαμβάνω) id est, laureatum renuncient. *Syn. Basil.* 56. *circa finem titulo* περὶ συνηθειῶν. 25 Ad.
26 Ex vet. lib. emendat Cujac. *infra*, sic enim legitur in *lib. Aured.* 27 *Regalium trabearum*, in libro Aured. & ita emendat Cujac. 28 Id est, quoties urbem aliquam solenni ritu ingredimur. 29 Id est, modo non excedat sex aureos. *l.* 2. 7. *eod. l.* 26. §. 2. *supr. de Episcop. audient.* 1. Cont. *disjunct.* 14. 30 Gerulum jubemus esse castissimum: indices nummarios esse prohibemus, ita ex *C. Theod. & lib. manuscr.* emendat Cujac. *& nummarios* interpretatur *lucri avidos.* 31 Indicibus non nummariis. 32 In.
33 Officio. 34 *Eclog. lib.* 7. *tit.* 6. *ex lib.* 56. *tit.* 27. *cap.* 67. 35 Hæc lex *epitome* 2. *part.* 6. *constit. Græca supr. de episcopal. audient. quam sua lege restituimus.* 36 Συμβολικῶν. *Synopsis Basil.* 7. *tit.* 6. *dict. tit.* περὶ συνηθειῶν. 37 Primores civitatum, locupletiores. *l. ult. supr. ut nemini liceat in empt. specier. l.* 10. *tit.* 27. 38 Exactores publicorum tributorum collectas pecunias jubentur statim curatoribus Reipublicæ præstare, sine ulla diminutione, vel sportularum, vel descriptionum specie. 39 Patres hi civitatum, qui & Curatores Reip. 40 Σιτῶνα curatores emendi frumenti. Hi, ut & curatores, seu patres civitatum & curatores operum, creabantur decreto episcopi & primorum civitatis. *Novell.* 128. *c.* 16.

CODICIS
DOMINI JUSTINIANI SACRATISSIMI PRINCIPIS
EX REPETITA PRÆLECTIONE

FINIS.

AUTHENDICÆ

AUTHENTICÆ,
SEU
NOVELLÆ CONSTITUTIONES
DN. JUSTINIANI
SACRATISS. PRINCIPIS,
ACCEDUNT
EDICTA XIII. JUSTINIANI,
LEONIS, ET ALIORUM IMPP. NOVELLÆ,
NEC NON
CANONES SS. APOSTOLORUM,
CUM NOTIS
DIONYSII GOTHOFREDI JCti
ET
ANTONII CONTII
IN LIBRUM NOVELLARUM
PRÆFATIONE.